

Handläggare
Maria Kearsley
Telefon: 0850802651**Till**
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2019-09-26

Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast, 2019-2024

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Mikroplast är en förorening i miljön som är mycket långlivad och riskerna för påverkan i miljön är stor. Stockholms stad har tagit fram en handlingsplan för minskad spridning av mikroplast där källor till mikroplast redogörs och åtgärdsförslag för att minska spridningen presenteras. De största källorna till mikroplast i miljön kommer från däckslitage och nedskräpning, men även konstgräs och tvätt av syntettextilier är stora källor. Åtgärdsplanen består av 50 åtgärder där ansvarig förvaltning eller bolag anges samt uppgift om när åtgärden senast ska vara genomförd. Åtgärder för att minska spridningen av mikroplaster som föreslås i handlingsplanen är exempelvis en framtagande av en förstudie om bättre alternativ till plastinnehållande vägfärg, minskad konsumtion av engångsprodukter i plast, kravställa att byggarbetsplatser ska vara fria från skräp, tillämpa rekommendationen för konstgräs, se till att det finns filterlösningar vid nyinköp av tvättmaskiner och informationsinsatser om sparsam körning. Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning är positiv till Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Handlingsplanens föreslagna åtgärder är relevanta och tydligt formulerade men förvaltningen anser att ambitionsnivån på vissa föreslagna åtgärder skulle kunna höjas ytterligare.

Bakgrund

Miljöförvaltningen har utarbetat en handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Handlingsplanen har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, berörda facknämnder, kommuner, myndigheter och organisationer. Synpunkter på handlingsplanen ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 15 oktober 2019.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom den administrativa avdelningen.

Ärendet

Miljöförvaltningen har utarbetat en handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Detta är stadens första handlingsplan inom området. Arbetet med framtagandet av handlingsplanen har letts av Kemikaliecentrums avdelning för miljöanalys i samarbete med en arbetsgrupp bestående av representanter från Stockholm Vatten och Avfall, trafikkontoret, fastighetskontoret, idrottsförvaltningen, SISAB och andra avdelningar på miljöförvaltningen.

Handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast har tagits fram parallellt med arbetet med slutförande och nämndremiss av ”Rekommendation för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi”.

Mikroplast är ett samlingsnamn för mycket små partiklar av plast som vanligtvis är mellan 1 µm och 5 mm, någon internationellt accepterad definition finns inte. Mikroplasternas ursprung varierar och brukar benämnas som primär eller sekundär mikroplast. Primär mikroplast är små plastpartiklar som är avsiktligt producerade, exempelvis granulat till konstgräsplaner eller plastpellets i kosmetika. Sekundär mikroplast är partiklar som bildas när större plastprodukter bryts ner, exempelvis från nedskräpning, däckslitage eller vid tvätt av syntettyger. Forskningsområdet är ungt och det finns inga standardiserade metoder för provtagning eller analys av mikroplaster. Mikroplast är en förorening i miljön som är mycket långlivad och riskerna för påverkan i miljön är stor. Problem med ökade mängder plast i miljön är både en lokal och global fråga. Trots att området fortfarande präglas av osäkerhet kan det konstateras att spridning av plast till miljön måste minska.

Kommunfullmäktige gav i budgeten för 2018 miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att undersöka lokala källor till spridning av mikroplast samt att ta fram en handlingsplan för minskad spridning. I handlingsplanen listas 50 åtgärder för att minska spridningen av mikroplast. Åtgärderna, där även ansvariga förvaltningar och bolag samt genomförandetid anges, är uppdelade på följande 13 områden:

1. Däck och vägfärg
2. Nedskräpning
3. Byggnader, infrastruktur, underhålls- och byggnadsarbete
4. Konstgräsplaner, fallskyddsytor samt övriga sport- och lektytor
5. Textiltvätt
6. Avfallshantering

7. Båtbottenfärg och andra källor kopplade till båtverksamhet
8. Kemiska och kosmetiska produkter
9. Plasthantering vid olika verksamheter
10. Dagvatten och bräddning
11. Slam och avloppsreningsverk
12. Nedfall (deposition) från luft
13. Snöhantering och sandupptag

Föreslagna åtgärder för att minska spridningen av mikroplaster är exempelvis att genomföra en förstudie om bättre alternativ till plastinnehållande vägfärg, minska konsumtion av engångsprodukter i plast, kravställa att byggarbetsplatser ska vara fria från skräp, tillämpa rekommendationen för konstgräs, se till att det finns filterlösningar vid nyinköp av tvättmaskiner samt genomföra informationsinsatser om sparsam körning. Av de föreslagna åtgärderna är 19 direkta, 23 kunskaphöjande och 8 utbildande. De verksamheter som anges som ansvariga för åtgärder ansvarar för att i den ordinarie budgetprocessen peka ut behov och möjligheter.

Åtgärderna för att minska spridningen av mikroplast bidrar även till ett flertal andra mål inom staden. Exempelvis leder minskad nedskräpning till en renare och trivsammare stad i linje med stadens avfallsplan och minskad plastanvändning leder också till minskade mängder fossil plast som går till förbränning i linje med klimatstrategin och målet om fossilfritt Stockholm 2040. För att åstadkomma ett lyckat genomförande av handlingsplanen avser miljöförvaltningen att informera, erbjuda nätverk och mötesplatser för utbyte av erfarenheter mellan handläggare inom stadens olika verksamheter.

I tabellen nedan presenteras föreslagna åtgärder som berör Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning.

2.2 Minska konsumtionen av skräpgenererande engångsprodukter i plast	Kontinuerligt från 2020
2.4 Se över och investera i infrastruktur av papperskorgar	Kontinuerligt från 2019
2.6 Genomföra informationsinsatser i skolor och förskolor (t.ex. skräpplockningsaktiviteter)	Kontinuerligt från 2020
2.6 Införa områdesstädning för sommarjobbande ungdomar	Kontinuerligt från 2019
2.8 Följa upp skräpplockning före gräsklippning	2021
2.9 Kravställa event i syfte att minska nedskräpning	Kontinuerligt från 2020

3.2 Kravställa att byggarbetsplatser ska vara fria från skräp	2021
3.4 Verka för ökad cirkularitet	Kontinuerligt från 2020
4.1 Tillämpa <i>Rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi</i>	Kontinuerligt från 2019
4.2 Bidra till utvecklingen av nya material	Kontinuerligt från 2019
4.3 Ordna seminarier och genomför kommunikationsinsatser om att minska mikroplastspridning från konstgräsplaner och andra ytor belagda med plast	2020
4.5 Bevaka och utreda mikroplastspridning från konstgräsplaner och andra utomhusanläggningar för idrott och lek	2020
5.1 Ställa materialkrav vid upphandling av personalkläder och andra textilier som tvättas regelbundet för att minska spridning av mikroplast	Kontinuerligt från 2023
5.3 Säkerställa att det finns filter som fångar upp mikroplast vid nyinköp av tvättmaskiner	Kontinuerligt från 2024
9.5 Utreda användandet av plastgranulat i stadens storköksdiskmaskiner	2020

Synpunkter och förslag

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning är positiv till Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Handlingsplanens föreslagna åtgärder är relevanta och tydligt formulerade. Förvaltningen arbetar i dagsläget redan med många av de föreslagna åtgärderna och är positiva till att bidra ytterligare till att minska spridningen av mikroplaster. Av de områden som behandlas i handlingsplanen är det främst nedskräpning och konstgräsplaner, fallskyddsytor samt övriga sport- och lektytor som påverkar förvaltningens verksamhet.

Förvaltningen uppskattar att det finns ett behov av ökad kunskap om mikroplasters förekomst och spridning bland anställda i Stockholms stad. Vid kommande informationsinsatser om handlingsplanen är det viktigt att gå ut brett till alla förvaltningar för att öka kunskapen inom området. Med ökad kunskap finns förutsättningar för stadens förvaltningar att fasa ut plaster och fatta hållbara beslut i sitt dagliga arbete. I och med att kunskapen om hur mikroplaster påverkar människor är oklar, bör staden i möjligaste mån minska användning av plaster och tillämpa en försiktighetsprincip. Förvaltningen anser att ambitionsnivån på vissa av de föreslagna åtgärderna skulle kunna skärpas ytterligare.

Exempelvis skulle åtgärd 4.2 *Bidra till utvecklingen av nya material* kunna skärpas så till att förvaltningen ska efterfråga alternativa produkter vid anläggning av sport- och lekytor för att på så vis fasa ut plastalternativen. Aktivitet 2.2. *Minska konsumtionen av skräpgenererande engångsprodukter* skulle kunna utvidgas till att även omfatta stadens profilprodukter.

Handlingsplanen påtalar att ett av det vanligast förekommande plastskräpet är cigarettfimpar. Förvaltningen vill betona att ytterligare fokus behöver läggas på detta område vid genomförande av handlingsplanen. I och med den nya tobakslag som infördes 1 juli 2019 får rökning inte ske vid vissa offentliga platser som allmänna entréer, lekplatser idrottsplatser. Lagen säger även att askkoppar inte får finnas på dessa platser. Det är sannolikt att en minskad tillgång på askkoppar kan leda till ökade mängder fimpar på gatan.

Förvaltningen vidhåller att det är viktigt att handlingsplanen kopplas samman med närliggande planer och program för en effektiv hantering av frågorna, något som även framförts vid den tidigare kontorsremissen av förslag till Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast som genomfördes hösten 2018. Sammanfattningsvis välkomnar förvaltningen handlingsplanen och de föreslagna åtgärderna för att med att minska spridningen av mikroplast till miljön. Förvaltningen betonar vikten av att stadens olika förvaltningar och bolag samverkar och utbyter kunskap för att nå bästa möjliga resultat.

Susanne Leinsköld
stadsdelsdirektör

Johan Hernman
administrativ chef

Bilagor

Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast, 2019-2024

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanne Leinsköld, stadsdelsdirektör	2019-09-10
Johan Hernman, administrativ chef	2019-09-10